

**МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА
ТА
ВИКОНАВСТВО**

Збірник статей

Випуск 6

Упорядкування *П.Ф. Серотюка*
За загальною редакцією проф. *А.А. Семешка*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 78:37.013(082)
ББК 85.31
М 11

Музична педагогіка та виконавство. Випуск 6 :
М 11 збірник статей / упоряд. Серотюк П.Ф. ; за заг. ред.
проф. Семешка А.А. — Тернопіль : Навчальна книга –
Богдан, 2012. — 96 с.
ISBN 978-966-10-2758-8

УДК 78:37.013(082)
ББК 85.31

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА ТА ВИКОНАВСТВО

Збірник статей

Випуск 6

Упорядкування

Петра Федоровича Серотюка

За загальною редакцією

проф. Анатолія Андрійовича Семешка

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Марія Козяр*

Комп'ютерна верстка *Ольги Постумент*

Обкладинка *Любомира Бейгера*

Підписано до друку 15.05.2021. Формат 84x108/32. Папір офсетний.
Гарнітура Book Antiqua. Умовн. друк. арк. 5,04. Умовн. фарбо-відб. 5,04.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців

ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С.Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

© Навчальна книга — Богдан, 2021

ЯК ПРОВЕСТИ УРОК

Заняття у фортепіанному класі проводяться, як правило, у формі індивідуального уроку, і уміння підготувати та провести його є одним із важливих проявів педагогічної майстерності. Як досягти того, щоб обмежений час спілкування з учнем був проведений з найбільшою користю? Як зробити заняття по-справжньому ефективним?

Звісно, єдиного рецепту тут нема і бути не може. Зміст уроку і його структура залежать від багатьох факторів. Від мети фортепіанного навчання — професійно орієнтованого або яке проводиться у рамках загальної музичної освіти. Від того, чи є фортепіано спеціальним чи додатковим інструментом.

Наповнення уроку, його форма і перебіг визначаються також індивідуальною манерою педагога. При цьому останній по-різному займається не тільки з різними учнями. Прийоми і методи роботи, засоби дидактичного впливу не залишаються незмінними і під час занять з одним і тим же учнем. Тут мають значення вік учня, ступінь його підготовки, його особисті якості — талановитий чи малоздібний, старанний чи лінивий.

Організація уроку залежить від багатьох моментів: кому він дається — добре знайомому учневі чи новенькому, коли проводиться — на початку півріччя чи, скажімо, ближче до звітнього виступу, над яким репертуаром проводиться робота.

Та й, окрім всіх цих відмінностей, звести до певної матриці живу, інколи непередбачувану тканину уроку, що вільно тчеться, насправді неможливо. І все-таки у кожному уроці є стабільні компоненти, застосовуються відпрацьовані прийоми, що пройшли перевірку у діяльності багатьох

поколінь педагогів-піаністів. Ознайомимося з ними і почнемо з підготовки до уроку.

Як і всяка цілеспрямована діяльність, урок потребує планування. Оскільки окреме заняття лише ланка у тривалому процесі навчання, плануванню підлягають як дальні дидактичні цілі (визначення кінцевої суми знань, умінь, навиків), так і цілі ближні (відбір методів і засобів впливу, що застосовуються на даному уроці, його конкретне наповнення). Іншими словами, виходячи з цієї інформації про свого учня, якою він володіє, педагог продумує перспективи його розвитку і визначає найближчі завдання роботи з ним.

Помічено, що у тих викладачів, які володіють вираженою педагогічною «далекозорістю», тобто добре бачать кінцеву мету, кожен окремий урок не завжди буває цікавим для стороннього ока. У того, хто присутній на одиничному занятті, дії такого педагога можуть викликати неясні питання; глибокий зміст того, що той робить, залишається сторонньому спостерігачу незрозумілим.

Якщо йдеться про планування занять, то потрібно сказати, що для педагога урок починається задовго до того, як він у класі зустрінеться з учнем. Одна з важливих його турбот — вибір програми. Справа, правду кажучи, відповідальна. Крім того, що програма повинна відповідати вимогам, які відповідають навчальному закладу, її потрібно підбирати так, щоб, спираючись на індивідуальні якості учня, максимально сприяти його розвитку. Твори, які входять до програми, повинні відповідати рівню розвитку учня. Згадаємо ще один заповіт Шумана: «Старайся грати добре і виразно легкі твори: це краще, ніж важкі виконувати посередньо».

Навчальна програма відрізняється, як правило, стильовим і жанровим різноманіттям. У ній можуть міститися і п'єси завищеної важкості, тобто «на виріст», які дозволяють учневі зразу піднятися в тому чи іншому відношенні, допомагають йому стати на вищий щабель. Крім творів, які повинні бути доведені до можливого ступеня завершення, в індивідуальному плані учня, як уже було сказано, має бути

місце для п'єс, призначених для ескізного проходження, а також для ознайомлення.

Щоб запропонована педагогом програма була учневі до душі, потрібно обов'язково врахувати його побажання. І взагалі, обдумуючи репертуар, краще намітити не одну, а кілька однотипних п'єс, залишаючи учневі свободу вибору.

Готуючись до уроку, педагог вирішує, до якої редакції твору він відішле свого підопічного, або робить вибір на користь уртекстового видання. І в тому, і іншому випадку у процесі роботи над твором йому доведеться не раз і не два обговорювати разом з учнем закладені у нотному тексті фразуванняльні, артикуляційні, аплікатурні, динамічні, темпоритмічні вказівки, «вичитуючи» із шару словесних і графічних позначень авторську волю або те трактування музики, яке належить досвідченому виконавцю — редактору даного твору.

Підібрати програму — це ще не все, викладачу потрібно самому засвоїти її. Засвоїти — це означає конкретно подумати над текстом: над особливостями структури твору, його ладогармонічної мови, ритмічної організації, над засобами виконавської виразності. Це означає також прикинути, де учень може зустріти важкі місця і чим йому можна буде допомогти.

Освоїти програму — це означає також уміти самому її грати. Задумаємося, у зв'язку з цим, над виразом «педагогічний репертуар». На відміну від концертного, педагогічний репертуар — це золотий запас, який музикант накопичує, щоб потім використовувати його на тому специфічному майданчику, який є класною кімнатою, перед найвідповідальнішою аудиторією — своїми учнями.

На жаль, зустрічаються педагоги, які здатні «награти» (особливо у творах великої форми) лише основний тематичний матеріал, а з часом і взагалі переходять в амплу «розмовників». Не пропустивши належним чином музику через свої пальці, м'язи і нерви, не відчувши, користуючись виразом Ф. Бузоні, «геометрії відстані» — тієї пластики піаністичного жесту, котра пізнається лише в грі, — одним словом, не освоївши твору виконавськи, педагог лише поверхово знає його, а відповідно, не може повноцінно його

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.